

א) [לקמן ט: ג. נח.];
ב) [לקמן יט.], א) [לקמן כג.];
כז. כו. עדות פיה מיה;
ד) [לקמן כו.], ה) [לעיל ח.];
לקמן ד. כו. כח. ו) [לקמן
עט. קט. ז. י. כ"ה מדפוס,
ה) רש"ל מ"י].

גליון הש"ס

גב' א"ל אבי לרב יוסף
הא דר"י רשומאל היא
שעובד דף ז ע"ד פ"ה
ע"א כמות ד' י' ע"ב:

הגהות הב"ח

א) גב' לרבי מאיר קרית
לא הכי קאמרינא ר' מאיר
וכו' ברבן גמליאל:
ב) רש"י ד"ה עשה וכו'
מתני' היא. י"ב בדף ח
ע"א: (ג) ד"ה ר' מאיר
וכו' בפירקין דף יט ע"א
דלמך טמא כותיה דרב
פסא ומייתי: (ד) תוב'
ד"ה והאי וכו' ומת גברית
חוללת: (ה) ד"ה משום וכו'
בטיל מלות יבמין אי מת
איך דלריש כ"ל להגיה:

מוסף רש"י

מאמר קונה קנין גמור.
לעשות ארובה גמורה
[קטן כו.]. ושניה. אשמו
של שני [קטן יט.]. הרי
אלו חולצות ולא
מתייבמות. מפרש טעמא
בגמרא משום זיקה, דכיון
דמתייבמו זיקתו להאי
ולאהי קמא דמייבם פגע
באחות זקוקתו דהוי
כאשמו [קטן כו.]. מתני'
בתי. משני אחין נפלו
[קטן כו.]. ר"ג אומרי.
אין זיקתה ארובה את זו,
ד"ג סובר אין זיקה,
כלומר לא אלימא זיקה,
הלכך אם מיאנה
מיאנה. ותחביב גדולה,
דאם לאו תמתין, קטנה
אלו, עד שתגדיל. והיו
נשואים גמורין. ותצא
הלזו משום אחות
אשה. אבל מהלך לגדולה
לא, דפסל את הקטנה עליו
משום אחות חלושה [קטן
קט].

כיצד פרק שני יבמות

ד א טו"ע ט"ה ע"ב סימן
קעג סעיף יב:

תוספות ישנים

ליבא מסייע ליה יבמתו
שמתה כו' אע"ג דפליגי
מנאי ביה מ"מ מייתי שפיר
דהלכה קן משום דהוי
מתלווקת ואח"כ סתם א"ר
מייתי מהכא דלפניו לאתר
מיתה לא פקעה ליה זיקה
ובהא לא איירו תנאי כלל:
ואי אמרת יש זיקה הוה
זרת אשת אחיו שלח היה
בעולמו בזיקה. ואי"ת ומאי
קא מייתי הלל דיעי' דליכא
מנאי דסביר אין זיקה. וי"ל
דבי פירן אפי' לאפי' דלפני
למ"ד יש זיקה לאתר מיתה
פקעה לה זיקה שפיר
דלתיא קן אפי' למ"ד יש
זיקה. אלא כיון דלמרת
דמיתה לא פקעה לה זיקה
תקשי מהך אי סבת יש
זיקה דאי"כ זיקה חוקה היא
כיון דמיתה לא פקעה לה
ואין לנו לחלק בין מטה היא
למת הוא כיון שזיקה
חוקה כ"כ דמיתה לא
פקעה לה: לאפוקי מב"ש.
ואי"ת למה לי הא דיעינן
דבי"ש במקום ב"ה איה
משנה וי"ל דלא שריך
לאפוקי משום דליכא דקבר
כאחות צריחה [קטן נא.];
ואי"ת לקמן נמי אמרינן
לאפוקי מב"ש וי"ל דאי לא
ימירא דב' משניות ה"א
הכא מסבירא טעמא דעבד
בה מאמר ולא הוה אמנה
ה"ה דאע"ג דלא עבד בה
מאמר: א"י"יבם חד מיית
אידך וקא מבטלה מלות
יבמין. ואי"ת ולחלוך צריחא
והדר לייבם דאי לא מיית
אידך לייבם ואי מיית לחלוך
האי וי"ל דגורין דלמא
מייבם צריחא:

והאי דקתני מאמר לאפוקי מב"ש. ימנה דמה לריך למימני בשני
מקומות לאפוקי מב"ש דלקמן בפ' ד' אחין (דף ג.) גבי ג'
אחים שנים מהן נשואים שתי אחיות כו' קתני נמי עשה זה מאמר
ומת (י) חוללת ולא מתייבמת וקאמר רב אשי בגמ' דה"ה אע"ג דלא
עשה זה מאמר דיש זיקה והא
דקתני מאמר לאפוקי מב"ש וי"ל
דאי לאו משנה ימירה הוה דייקין
מתני' כפשטה דמשמע דוקא עשה
זה מאמר ורב דלמך אין זיקה סבר
דמסבירא ה"א דיש זיקה ואי לאו
משנה ימירה הוה אמרי' דנקט עשה
זה מאמר לאפוקי מב"ש:

הא מני ר"מ. דקתני בספרא דברי
ר"מ לעיל דפריך ממתני' ה"מ
לשנויי נמי הא מני רבי מאיר
אלא דתימא ליה לתרומי סתמא
דמתני' כוותיה:
הני מתרי בתי קאתיין. הלשון
מנוגסס דמשמע דלפטר
להם להיות מציית אחד ולא ה"ל
למימר טפי אלא ואי אין זיקה האי
לייבם חדא כו':

משום דקסבר אסור לבטל
מצות יבמין. הא דלא
כר"ע דלרבי עקיבא כי חליץ נמי
צטיל מלות יבמין (א) (ב) (מדלדך)
דדיש צפרק החולץ [קטן מד. וסס]
בית חלוך הכתוב קראו ביתו
ומדלדורייתא אחות חלושה היא
כאחות אשה:

דלמא אדמייבם חד מיית אידך
כו'. ואי"ת הא רבנן
למימיה לא חשו דלית להו שמתקנין לו
אשה אחרת שמא תמות אשתו (יומא)
וכ"מ גופיה לא חייש לשמא יבקע
הגוד ולא לשמא ימות צפרק כל הגט
(גיטין דף כח. וסס) וי"ל דלא לתר דוקא
לא חייש אצל הכא פעמים שמאחר
וזמן גדול מלחלוך ומלייבם אחר חזרו
ובזמן מרובה חיישינן שמא ימות לכ"ע
ואע"ג דלרבי מדמה שמא מת לשמא
ימות ולשמא מת לא חייש ר"מ אפי'
לזמן מרובה דתנן (סס) בת ישראל
הנשואה לכהן והלך בעלה למדינת
הים אוכלת צמרותה בחזקת שהוא
קיים ושמעתין אחיא כאזכי דמשמע
דקבלה מיניה אפי' לא מדמי להו
לגמרי אלא שמא ימות לא לתר לשמא
מת לזמן מרובה תדע דלא לגמרי
מדמי דהא לר' יהודה דחייש לשמא
ימות לא לתר אי הוה חייש נמי
לשמא מת לא לתר א"כ אשת כהן
שיצא בעלה מפתח ביתו לא תאכל
צמרותה אלא כשרואה בעלה צפניה
חי ואי"ת וליחלוך חד והדר לייבם אידך

באחוסה אין. דלפני כנוסה שמתה מותר באחותה: עשה זה מאמר.
מתני' היא (י) מחלוך חללה. נכרית: יבומי לא מייבמה. דהויה זרת
ערוה בזיקה ששנפלה לפני אחיו קודם מותו וזקוקה לו נעשית זרה
לאשתו בזיקה והויה השתא הך נכרית לגביה זרת ערוה בשציל זיקה
שהיתה לאחין זה: מדכ"ש. בפ' ד'
אחין [קטן ד' כט]. כ"ש אומרים אשתו
עמו והלוו תלא משום אחות אשה כו':
קנין גמור. ותיהו זרת ערוה ומיפטור
אף מן החלילה קמ"ל: עד שנוגד לו
אח ומת. אותו שני ולו אשה אחרת
ונפלו שמהן לפני הגולד: זיקה.
שזקוקה לשני לפני מותו ונעשית זרה
לאשתו: ר"מ היא. ר"מ קאמר לה
לחך צריחה צפירקין (א) דלמך מניח
כוותיה דרב דלא ומייתי לה להך
מתניתא וקתני סיפא דברי ר"מ:
ומתו הסשוין שני האחיות. ונפלו
ממשום. משום דמרווייהו זיקתי
ליה להאי ומרווייהו זיקתי ליה להאי
ואי נסיב חד חדא (א) [קא] פגע באחות
זקוקתו: מסרי צסי. משני אחין
נפלו: לעולם אין זיקה. והא דקאמר
לא מתייבמות משום דלמך לצטל
מלות יבמין ואי אמרת לייבם האחד חדא
דלמא מיית אידך אח ולא מייבם
לאידך ונפקא מהאי משום אחות אשה
מחלילה ומייבום הלכך אמרינן ליה
לקמא חלוך דאי נמי מיית אידך הדר
האי חלוך וחליץ לה ומדינא לבתר
חלינה דקמא מצי אידך לייבומי דהשתא
מיקיימנא מלות יבמין צמרווייהו
אלא גוריה דלמא אחי לייבומי
צרישא: ואי אין זיקה. דלית ליה
אסור זיקה מיבטל מלות יבמין ולא
איכפת לן דמנא דלית ליה אסור זיקה
לא חייש נמי לצטול מלות יבמין: דהא
ל"ג דשמעינן ליה אין זיקה. בפ' ר"ג
[קטן דף נה]. שמעינן ליה נמי דלמך
מותר לצטל מלות יבמין צפרק כ"ש
[קטן קט.]: ודטן ר"ג אומר כו'. שני אחין
נשוין שתי אחיות אחת גדולה ואחת
קטנה ומת בעלה של גדולה ונפלה
לפני בעל הקטנה מלמדים את הקטנה
למנא צבעלה ולעקור נשואיה כדי
לייבם את זו שזיקתה של זו חמורה
לאסור הקטנה עליו שלא היו נשואיה
גמורים שמא תמנא ולכך לא תוליא
את זו משום אחות אשה: ר"ג אומר
אם מיאנה מיאנה. ותמייבם הגדולה
ואם לאו תמתין גדולה עד שתגדיל
קטנה ויעול והיו קידושין גמורין
ותלא גדולה משום אחות אשה. אלמא
אין זיקה מדשרי קטנה עליה ומותר
לצטל מלות יבמין ולר"מ נמי אי

הוה אמינא מחיים אבל לאחר מיתה פקעה
לה זיקה קמ"ל דזיקה בכדי לא פקעה ליבא
מסייע ליה יבמתו שמתה מותר באחותה
באחותה אין באמה לא ה"ה דאפי' באמה
ואידי דתנא רישא אשתו שמתה מותר
באחותה דוקא באחותה אבל באמה לא
דהויה לה איסורא דאורייתא תנא נמי סיפא
מותר באחותה מתיב רב הונא בר חייא
עשה בה מאמר ומת שניה חולצת ולא
מתייבמת טעמא דעבד בה מאמר הא לא
עבד בה מאמר שניה נמי יבומי מייבמה
ואי אמרת יש זיקה הויה לה צרת אשת
אחיו שלא היה בעולמו בזיקה אמר רבה
הוא הדין דאע"ג דלא עבד בה מאמר שניה
מחליץ חלצה יבומי לא מייבמה והא דקתני
מאמר (ב) לאפוקי מב"ש דאמרי מאמר קונה
קנין גמור קמ"ל איתביה אביי (ג) שני אחין
בעולם אחד ומת אחד מהן בלא ולד ועמד
השני הוה לעשות מאמר ביבמתו ולא
הספיק לעשות בה מאמר עד שנוגד לו
אח ומת הראשונה יוצאה משום אשת אחיו
שלא היה בעולמו ושניה או חולצת או
מתייבמת ואי אמרת יש זיקה הויה לה צרת
אשת אחיו שלא היה בעולמו בזיקה הא
מני ר"מ היא דאמר אין זיקה וכו' סבירא
ליה לרבי מאיר אין זיקה והתנן (א) ארבעה
אחים שנים מהן נשואים שתי אחיות ומתו
הנשואין האחיות הרי אלו חולצות ולא
מתייבמות ואי ס"ד סבר ר"מ אין זיקה
(ג) הני מתרי בתי קאתיין האי לייבם חדא
והאי לייבם חדא לעולם אין זיקה משום
דקסבר (א) אסור לבטל מצות יבמין דדלמא
אדמייבם חד מיית אידך וקא בטלת מצות
יבמין ואי אין זיקה תיבטל דהא ר"ג אמר אין
זיקה ומותר לבטל מצות יבמין דתנן (א) ר"ג
אומר אם מאנה מאנה ואם לא מאנה
תמתין עד שתגדיל ותצא הלזו משום אחות
אשה אמר ליה דרבן גמליאל אדרבי מאיר
קרמית לא הכי (ב) קאמרינן ר"מ חייש אפי'
לספיקא ר"ג אפילו לודאי לא חייש דלמא
מאן דלא חייש אפי' לודאי לא חייש ומאן
דחייש אפי' לספיקא חייש (א) א"ל אביי לרב
יוסף הא דרב יהודה דשמואל היא דתנן
שומרת

דמו ליכא למיחש לצטול יבמין וי"ל דגורין דלמא אחי לייבם
צרישא וריבין פי' משום דבשעת נפילה לא חזו מרווייהו כל זמן
שלא חלץ לאחת וקשיא לפירושו דאותה שנפלה תחילה תשמרי כי
חלץ לשניה דהוה לה יבמה שהותרה ונאסרה דתחזור להמירה כי
הראשון: מ"אנה מיאנה ואם לאו תמתין עד שתגדיל.
ופי' צקונטרס תמתין גדולה עד שתגדיל הקטנה ואין הלשון
משמע קן דלא הוה ליה למימר הלזו אלא ותלא משום אחות
אשה הואיל דתמתין נמי אגדולה קאי אלא נראה דתמתין
אשה הויה דמותר הדבר כיון דבהאי ביאה לא מיפטרה גדולה:

הקטנה מלבעול עד שתגדיל אצל צקונות אסור לבעול אע"ג דסבר
שומרת